

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — — — 4.— koruny. Na pol roka — — — — 2.— : Na štvrt' roka — — — — 1.— : <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Hlavný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT Zodpovedný redaktor : JÁN BARTOS, krajinjský vyslanec Za vydavateľstvo zodpovedný : JÁN MOLNÁR, pápežský prílát</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapest, 17. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám <i>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do noviny ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</i></p>
---	---	---

Návrh zákona o autonomii katolíkov a o rozšírení volebného práva pred krajinjským snemom.

Víťazstvá kresťanskej ľudovej strany.

Bežiaci rok 1917., okrem uzavretia prímeria s Ruskom, pre Uhorsko nemohol sa s vážnejšou, obdobie tvoriacou udalosťou zakľúčiť, ako s predostretím krajinjskému snemu návrhov zákona o autonomii katolíkov Uhorska a o rozšírení volebného práva.

Kresťanská ľudová strana od jej jestvovania bojovala za to, aby do života uvedená bola autonomia (samospráva) katolíkov Uhorska. Protestanti, ba ešte aj židia už od dávna mali ich autonomiu. Len s katolíckou cirkvou zachodili v krajine ako s popolválkom. Inoveriaci slobodne a zákonne spravovali ich základiny, majetky, ľudové a stredné školy a učebné ústavy, kdežto základiny čisto katolícke a veľká časť cirkevných majetkov nachodily sa v rukách štátu a spravovali ich obyčajne nekatolíci. Pofažne škôl a učebných ústavov katolíci mali len povinnosť udržiavať ich s veľkými obetami.

Proti tomuto ukrivdeniu katolíkov kresťanská ľudová strana ostro a vytrvale bojovala v krajinjskom zákonodarstve, v stá a stá ľudových shrmaždeniach a v jej časopisoch nevýslovne veľkými obetami udržiavaných.

Do života uvedenie autonómie katolíkov od krajinjského zákonodarstva neustále žiadala kresťanská ľudová strana. V trónnych rečiach aj následkom toho prevedenie autonómie katolíkov z najvyššieho miesta sľúbené bolo za každej príležitosti. Liberálne vlády jedna za druhou mali v ich programoch riešenie otázky autonómie. Kandidáti liberálov, aby pri voľbách získali si hlasy katolíckych voličov, zavádzali ich s tým, že im sľúbili autonomiu. Po voľbách z liberálov cez desiatročia v krajinjskom sneme ani jeden neohlásil sa za katolíkov. Jedine vyslanci kresťanskej ľudovej strany žiadali od každej vlády, aby návrh o autonomii katolíkov predostrený bol krajinjskému zákonodarstvu. Musela aj nastúpiť terajšia vláda, ku ktorej s inými stránkami opozície pripojila sa kresťanská ľudová strana zvláste tým cieľom,

aby autonómia (samospráva) katolíkov Uhorska, krajinjskými zákonami zabezpečená, do života uvedená bola a koniec urobený bol potupnému a nehodnému stavu, v akom pod vládami liberálov nachodili sa katolíci Uhorska vzdor toho, že tvoria väčšinu obyvateľstva krajinjského.

Na opätne a surné naliehanie kresťanskej ľudovej strany uh. kráľ. minister kultu a verejnej výučby gróf Albert Apponyi v piatok, 21. decembra snemovni krajinjských vyslancov predostrel návrh zákona o autonomii (samospráve) katolíkov Uhorska. Vyslanci vládu podporujúci predostretý návrh prijali s hlučným súhlasom. Toto je víťazstvo kresťanskej ľudovej strany, ktorá bežiaci rok 1917. slávnejšie nemohla zakončiť, ako tým, že katolíkom krajiny s veľkými ťažkosťami bár, vyprostredkovala zákonmi zabezpečené do života uvedenie ich samosprávy. Kresťanská ľudová strana snemová dňa 21. decembra dobila ešte i druhé víťazstvo. V tento deň totiž snemovni krajinjských vyslancov predostretý bol návrh zákona

o rozšírení volebného práva.

Rozšírením volebného práva počet voličov porástne na 3 milióny 855 tisíc. Dľa tejto reformy volebného zákona tisíce a tisíce katolíkov prídu ku hlasu pri krajinjských voľbách a prekazené budú atrocitu, ukrutnosti, prenasledovania, aké liberáli za každej príležitosti páchali pri krajinjských voľbách. Voľba krajinjského vyslanca pod liberálmi v nejednom okrese hmotne a mravne zapríčinila viacej škody, ako terajšia svetová vojna.

Preto aj kresťanská ľudová strana od počiatku jej jestvovania surne žiadala reformu volebného práva. Vlády liberálov ale viace sa staraly o zabezpečenie ich panovníctva a o hojné zaopatrenie ich nenasytených príživníkov, ako o práva pospolitého ľudu. Liberálom bol ľud len ku tomu dobrý, aby veľké dane platil a synov na assentírky posielal. Sedliakov a malých ľudí neznali len pri voľbách, vtedy sa s nimi kmotričkovali. Po voľbe liberálnemu ablegátovi bol volič len «smradlavý sedliak».

Proti neľudskému, zverskému zachádzaniu liberálov s voličmi cez desaťročia nevýsledne ohradzovala sa kresťanská ľudová strana a neústupne žiadala reformu volebného práva. Ku tomuto konečne horko-fažko odhodlal sa, aby sa s jeho pracovnou stranou na vláde udržal, gróf Štefan Tisza. Sklepal si aj dľa jeho vkusu nový volebný zákon, zas len na úkor a k ukrivdeniu malých ľudí hospodárskeho zamestnania. O volebnom práve hrdinov na bojištiach krvácajúcich s celou jeho stranou neľachetnej práce ani počuť nechcel. Proti Tiszovej volebnej reforme ostro vystupovali kresťanskej ľudovej strany vyslanci: Georg *Szmrecsányi*, Štefan *Rakovszky*, Ján *Molnár*, Karol *Huszár*, Koloman *Breslyenszky*, Ján *Bartos*. Tiszova pracovná strana s veľkým hlukom prijala jeho volebnú reformu. Darmo ohradzovala sa proti nej kresťanská ľudová strana.

Tisza konečne buchol. Nastúpila nová vláda a ku nej pripojila sa kresťanská ľudová strana z tej príčiny, aby súrne prevedené bolo rozšírenie volebného práva v záujme malých ľudí hospodárskeho zamestnania a hrdinov v bojoch vyznačených a na bojištiach krvácajúcich.

Predloha zákona o rozšírení volebného práva 21. decembra predostretá bola krajinskému zákonodarstvu. Toto je druhé víťazstvo, ktoré v tento deň kresťanská ľudová strana dosiahla.

Katolícka autonómia, rozšírenie volebného práva sú najhodnejšie dary, akými kresťanská ľudová strana katolíckemu obecnstvu zavďačuje sa k novému roku.

Preto nech žije kresťanská ľudová strana!!!

Udalosti svetovej vojny.

Taliancke bojište. Od Brenty na východ čaty cis. a kráľ. 4. divízie pechoty a cis. a kráľ. 7. pluk pechoty pri výslednom spoluúčinkovaní delostrelectva aj napriek najneprajnejšiemu počasiu útokom zaujali nepriateľské pozície pri Ost di Lepre, taktiež aj pri Monte Asolone a z príležitosti odrazenia nepriateľských protiútokov zdar na Monte Asolone ešte rozmnožily. Zajali sme 48 dôstojníkov a vyše 2000 mužov. Naše čaty od Monte Solaro na východ znova odrazily nepriateľské útoky. — O kritickom stave, v akom prítomne nachodí sa Taliansko, noviny «Züricher Nachrichten» prinášajú nasledovnú zprávu:

Taliansko stojí pred rozkladom. Od Milána po Neapol a Palermo všade panuje veľké rozčulenie. Vo väčších mestách len vojenskou silou, hlavne cudzími vojakmi a policajtami vedia zaúzdif vášne, na dedinách ale, v prvom rade v prostrednom Taliansku sú *opravdové anarchistické pomery*. Je možné, že strašný terrorismus vlády začas ešte bude vstave prekaziť vypuknutie pohybu, ale rozčulenie stále vzrastá a v súcom okamihu tým mohutnejšou silou vypukne.

Západné bojište Nemcov proti Francúzom a Angličanom. O tomto bojišti hlavný válečný stán nemecký 19. decembra uverejnil nasledovnú zprávu:

Armády dediča bavorského trónu Rupprechta: Na jednotlivých odsekoch frontu vo Flandrii, na južnom brehu Scarpe, pri Moeuvresi a Graincourte delostrelecká činnosť bola živá.

Armády nemeckého dediča trónu: Od Craone na severovýchod jedno naše útočivé oddelenie z odvážli- vého výpadu priviedlo početných zajatých.

Naši letúni bombami napadli Londýn, Ramsgate a Margate a docielili dobrý účinok.

Rumunský front. S Rumunskom uzavreté je prímerie.

Z ostatných frontov niet čo významného oznámiť.

Novšia občianska vojna v Rusku.

Proklamácia rady kommissárov ľudu.

Petrohradská telegrafická agencia prináša proklamáciu vlády «ku všetkým tým, ktorí trpia a ktorých vykorisťujú.» V proklamácii medzi iným hovorí:

Kadetskou stranou vedené meštianske strany na okamih zasadnutia ústavodarného shromaždenia pripravily všetku silu ku protirevolučnému útoku. Kornilov, Kaledin a Dutov na okolí Uralu a Donu rozvinuli zástavu občianskej vojny proti sovjetom, zastupiteľom sedliakov a vojakov. Bogajevski, pravá ruka Kaledina, otvorene vyhlasuje, že povstanie započalo sa na priame vyzvanie kadetskej strany, ktorá s protirevolučnou stranou už od dávna stojí v úradnom spojení, nakoľko ju podporuje peniazmi a inými prostriedkami. Pri Bjelograde staly sa prvé srážky medzi revolučnými čatami a jedným oddelením občianskych sprisahancov. Občianska vojna takto rovno pod vedením kadetskej strany vypukla a spája všetku protirevolučnú silu. Toto podujatie, ktoré ohrozuje záležitosť pokoja a všetky výdobytky revolúcie, stojí pod heslom ústavodarného shromaždenia.

Ústredný volebný výbor zatajil výsledok volieb, aby zahalil nezdar kadetov dotiaľ, kým sprisahanie Miljukova, Kaledina a Kornilova nedosiahne výsledku. Meštianske strany nevedely pokojne vyčkať zákonité zvolanie zastupiteľstva ľudu. Hrstka ľudí, ktorí sa vydali za vyslancov, vtrhla do taurijskej paloty. Rada kommissárov ľudu upovedomuje o tomto sprisahaní celé obyvateľstvo. Všetky výdobytky ľudu, rozumejúc aj nový pokoj, sú postavené na kocku. Na juhu Kaledin, na východe Dutov a v politickom stredíšti krajiny, v Petrohrade, sprisahanie! Ústredný výbor kadetov Kaledinovi bez prestania posielal posily. Nerozhodnosť alebo čo aj len najmenšia slabosť ľudu môže zbuktatovať sovjety a otázku pokoja. Rada kommissárov ľudu kadetskú stranu vyhlasuje za protirevolučnú organizáciu a za nepriateľa ľudu. Rada kommissárov ľudu sa zaväzuje, že v boji s kadetskou stranou a s Kaledinovými čatami, ktoré podporujú kadetskú stranu, nesloží zbraň. Politických vodcov protirevolucionármi vyvolanej občianskej vojny zatkne. Revolúciu meštianstva za každú cenu potlačí. Rada kommissárov ľudu v tomto boji počíta na pomoc a vernosť každého revolučného robotníka, vojaka, sed-

liaka, námorníka, kozáka a statočného občana. Preč s mešťanstvom, ktoré nemá miesta v ústavodarnom shromazdení! Preč s nepriateľmi ľudu, s veľkostatkármi a kapitalistami! Len zo zastupiteľov núdzu trpiacich a vykorisťovaných tried utvorený ústavodarný snem zachráni krajinu. Nech žije revolúcia! Nech žijú sovjeti! Nech žije pokoj!

Anglicko a Rusko.

Petrohradský anglický vyslanec Buchanan pozval ku sebe ruských žurnalistov, aby sa pred nimi osvečil, že akú mienku má o počínaní terajšej ruskej vlády. Odkedy vlada Kerenského padla a sám Kerenský zmizol tak, že ani nevedia o ňom, že kde sa vlastne zdržuje, anglický veľvyslanec Buchanan mal v Petrohrade nepríjemné položenie. Viackrát doletely aj chýry, že Buchanan opustil hlavné mesto Petrohrad, ale tieto chýry nedokázaly sa pravdivými. Buchanan ďalej dejstvuje v Petrohrade, ale jeho úklady nedaria sa tak, ako predtým. Leninova vláda samostatne pokračuje a nechce si stať do služby Angličanov. A ponevác pokojné snahy Leninovej vlády stretly sa v ruskej verejnej mienke so živým súhlasom, čo postavenie vlády značne utúžilo, anglický veľvyslanec Buchanan prinútený je počítať so základne zmenenou situáciou a prinútený bol natiahnuť iné struny.

Veľvyslanec Buchanan vyhlásil pred zástupcami petrohrskej verejnej tlače, že Anglicko ani najmenej sa nehnevá preto, že ruská vláda vyjednávanie o prímerie započala, ba Anglicko nevystúpilo by násilne proti Rusku ani v tom páde, keby Rusko osobitý pokoj uzavrelo. To, že ruskí ľudoví komisári (ináč ministri) začali vyjednávať s nepriateľom, protiví sa dohodnutiu, na ktorom sa štáty antantu r. 1914. usniesly, a toto veľvyslanec Buchanan odsudzuje tvrdiac, že dohodnutia autokratickej (cárskej) vlády viažu aj ruskú demokraciu, veď v opačnom páde medzinárodné dohodnutia ztratili by stálosť; ale Anglicko nechce násilne prinútiť Rusko, aby s ním držalo, aby sa na spoločnej borbe zúčastnilo, keď toto Rusko nechce. Buchanan poznamenal ďalej, že anglická vláda chce demokratický pokoj práve tak, ako aj ruská vláda, ale vraj rada ruských ľudových komisárov sa mýli, keď myslí, že z uzavretého prímeria vyrastie všeobecný pokoj. Spojenci najprv chcú sa vo všeobecnosti dohodnúť, do ohľadu berúc označené svoje ciele, až potom snažiť sa budú uzavreť prímerie. Bárs štáty antantu nemôžu vyslať svojich poverencov na vyjednávanie o prímerie, hotové sú vyjednávať o válečných cieľoch a o zabezpečení stáleho a trvanlivého pokoja s takou ruskou vládou, ktorá požíva dôveru celého ruského národa.

Aký ústupný stal sa razom ten Buchanan, ktorému vo veľkej miere možno pripísať, že v Rusku vypukla revolúcia, ktorá smietla s trónu cára Mikuláša II. Anglický veľvyslanec rátať na to, že čím väčšie zmätky nastanú v Rusku, tým ľahšie bude vstave anglická diplo-

macia previesť svoje plány. A tie vlády, ktoré sa v Rusku po páde cárskeho autokratizmu utvorily, stály pod vplyvom anglickej diplomacie. Zpod tohoto tlaku sa Leninova vláda oslobodila. Tie energické vyzvania, ktoré upravil Trockij na štáty antantu a tie rozhodné kroky, ktoré Leninova vláda urobila, aby skončenie ukrutného krviprelievania priskorila, sú zrejmým dôkazom, že terajšie vodcovské kruhy Ruska shodily putá, v ktorých anglická diplomacia Rusko ujarmené držala. Aj Kerenský a Tereščenko žiadali revíziu válečných cieľov. Urobili to pod tlakom ruskej verejnej mienky, ale dostali len vyhubavú odpoveď. Leninova vláda nedala si diktovať. Pohrozila sa, že všetky smluvy vyhlási za neplatné, čo by sa aj v hmotnom ohľade veľmi citlivo dotklo Angličanov. Leninovci nedajú so sebou zvracať; anglický veľvyslanec Buchanan prinútený bol teda natiahnuť nové struny.

Štáty antantu zvykli doteraz páchať len násilie. Čo musely pretrpeť od nich neutrálne štáty preto, že sa nedaly za nástroj použiť! Z úst anglickej diplomacie nebolo počuť iné, ako vyhružky. Teraz anglická diplomacia dokázala svoju slabosť. Voči ruským udalostiam stal sa anglický veľvyslanec Buchanan malomocným. Zrieka sa násilia, veď ináč by naskutku prinútený bol opustiť Petrohrad. Už sa aj ponosuje, že položenie anglických poddaných v Rusku neni ku závideniu. Toto povzbudiť môže neutrálne štáty, aby v záujme pokoja aj ony zakročily.

Aby svetový pokoj nastal, ku tomu potrebné je, aby v Anglicku a Francúzsku terajší politickí vodcovia prepustili svoje miesta iným, miernejšie a pokojnejšie smýšľajúcim politikom. Takito sa už hlásia, a príde čas, že aj prevezmú svoju rollu.

Prešporská stolica proti Čechom.

Veľkej významnosti je 17. decembra vydržiavané valné shromazdenie prešporskej stolice. Proti aspiráciám Čechov prešporskej stolice najbližšie sa týkajúcim, smýšľaniu a presvedčeniu obyvateľstva celej stolice rozhodne a múdro dal výrazu shromazdeniu predsedajúci fõišpán Georg *Szmrecsányi*. Na osvedčenie fõišpána stoličný výborník Ferdinand *Juriga*, popredný vodca slovenskej národnosti, dal veľmi vážnu odpoveď, ktorou dokázal, že zcela bezzakladné aspirácie českých nezbedníkov v žiadnom ohľade nevedia poklútiť Slovákov prešporskej stolice vernosť a oddanosť ku krajine uhorskej. O priebehu tohoto veľavýznamného shromazdenia podávame nasledovnú krátku zprávu:

Z *Prešporka* oznamujú: Výbor právomocnosti prešporskej stolice v pondelok, 17. decembra vydržiaval svoje riadne mesačné shromazdenie, ktorému predsedal fõišpán Georg *Szmrecsányi*, ktorý spomenul útoky Čechov namierené proti celistvosti uhorskej krajiny, vyzdvihol, že tieto útoky v prvom rade týkajú sa obyvateľstva prešporskej stolice. On je o tom presvedčený, že *slovenského jazyka obyvateľstvo stolic Uhorska, vzdor týmto podvodným nápadom, vždy verné ostane tisícročnej jeho minu-*

losti. Po fõišpánovi ujal sa slova krajinský vyslanec Ferdinand Juriga. *Osvedčil sa, že plní svoju povinnosť a zadosť čini aj verejnej mienke, keď ohradzuje sa proti snahám z cudzozemska namiereným proti celistvosti územia Uhorska.* Pribuznosť reči môže snáď vzbudiť tú mienku, že to aj aspiráciám na celistvosť územia poťažným, právo dať môže. *Velmi sa ale mýlia tí, čo sú tej mienky, že pod titulom pribuznosti reči poklútiť nás môžu v našej vernosti ku krajine uhorskej.* K potvrdeniu svojich slov uviedol veliteľa *Boroevičove* osvedčenie, že vojaci slovenského jazyka zmužili a statne brali účasť v krvavých obetach. *Uhorských politikov prosí, aby ohľadom na vyliatu krv slovenských vojakov rozptýlili ich predsudky.* Reč Ferdinanda Jurigu stoličné shromáždenie prijalo so všestranným hlučným súhlasom. Zatým nasledovala čiastočná reštaurácia stoličných úradníkov a vyvolení boli: Gustáv Kerner za hlavného slúžneho okresu malackého, gróf Ferdinand Mailáth za slúžneho, Matias Somogyi za predsedu sirotskej stolice, Andor Petőcz ale za zápisníka sirotskej stolice.

Židia

obrovské shromáždenie vydržovali v Londýne. Predsedom bol starý Rotschild, ostatní malí židáci vo veľkom počte oslavovali ho hlučnými potleskami. Knísali sa a divým lomozom a krikom dakovali anglickej vláde, že im konečne už raz podmánila Palestínu a ani nevedeli, čo si počať od veľkej radosti nad tým, že už aj oni budú mať ich vlasť, v ktorej si sami budú môcť zákony vynášať a slobodne ich aj prestupovať. Jedným slovom, Palestína má sa stať čisto židovskou krajinou a jestli dľa plánu Angličanov a ich spojencov pri uzavretí svetového pokoja, celá zem rozdelená bude medzi jednotlivé národnosti a nácie, vtedy židia z celého sveta musia sa vypratať do Palestíny. Čo ale povedia na to naši židia? Zaiste by zúfali už nad tou myšlienkou, že musia opustiť to mäké hniezdo, ktoré — aby sa v ňom pohodlnejšie vyvalovať mohli — postielajú si banknotami.

Kresťanstvo Európy so všetkým právom môže sa pýtať, čo je to za tajné židovské družstvo, čo teraz zasedá v Londýne a židov z Európy a z celého sveta presadiť chce do Asie, aby tam mali svoje vlastné banky, svoje vlastné pozemky, vlastné vojsko, vlastnú literatúru, jedným slovom *ich opravdovú vlasť?*

Na tento chýr veľmi sa nafakal Izidor Rosenspitz a ku tomu londýnskemu shromáždeniu napísal nasledovný list:

«Vy nešťastníci, či ste mešuge, vy dallesi, nuž čože s nami chcete? Veď literatúra je celkom naša a naša je celá tlač, kresťanom a o kresťanoch to môžeme písať, čo sa nám ľúbi, tam v Palestíne len jedon druhého by sme mohli šticovať, ako niekdy počas veľkých bojov medzi Israelom a Júdom. Banky sú tu naše so všetkými peniazmi, naše je kupectvo s celým jeho huncútvom. Nuž či ste si v celej Európe nemohli podmániť oľko pozemkov, kolko to dopustily vaše budelláre a či

vo vašich vačkoch netrčí skoro každý človek na celom kontinente? Tu vám patrí svet! Vám robotujú milióny kresťanských robotníkov, za vás sa potia státisíce úradníkov v bankách. Vo fabrikách vy ste páni, kresťanskí robotníci sú len opovrhnutí kulici. Vy sa zohrievate v kanceláriach, kresťania sa ale potia pri žeravých kotloch. Pri elektrických podnikoch vy ste direktori a kontrolóri, trpko robotujúci konduktori ale sú kresťania. Vy ste náčelníci, vy ste kapitalisti, vy ste tu všemohúci. Vy si pohodlne sedíte v automobiloch a vašim šoförom je kresťan. Vy sa vozíte v nádherných kočoch a ztadiaľ sa posmešne dívate, že zametači a škrabači ulíc sú sami kresťania. Vaši sluhovia, vaše slúžky, kuchárky, vaša čelad sú kresťania. Tvoje role vpotutvári obrába kresťan, v tvojich fabrikách pracujú kresťania. Ty si domovým pánom, tvoj domovník (hausmajster) je kresťan. Kde teda chceš ísť, nešťastný človeče? Do tvojej «opravdovej vlasti?» *Veď by si tam sám musel ťažko robiť, ty by si bol pánom a spolu aj tvojím paholkom, ty by si sa potil pri žatve, ty by si kopal, kosil, nosil uhlie a spolu si aj kúril. Tu ale tebe kúria, teba obsluhujú, s tovaru ty ťaháš osov a so stravovateľa sdieraš deviatu kožu. V tej tvojej «opravdovej vlasti» ale komu by si rozkazoval, aby ti pracoval? Veď by tam boli len sami židia a vrana vrane oči nevykole! Blázon je ten starý Rothschild a všetci židia v tom shromáždení sú pošetilí blázni. Ako sa vy mávate v Anglicku, to my v Uhorsku nevieme. To jedno je ale isté, že nám je tu veľmi dobre a ani nám na myseľ nepríde novú vlasť hľadať v Palestíne, keď tu už i tak všetko nám patrí...»*

Izidor Rosenspitz toto odkázal londýnskym židákom. Ja som si ten list prečítal a odpísal som ho bez toho, žeby som k nemu čo len slovička bol doložil.

200-ročné proroctvo.

«Alkotmány», katolícky denník kresťanskej ľudovej strany, minule z novin «Karpáthen-Post» uverejnil nasledovnú zprávu, ktorá potahom na terajšiu svetovú vojnu zaiste pozornosť vzbudí v najširších vrstvách obecnstva.

V meste *Wismar* v Mecklenburgsku pri srúcaní jedného múra niekdajšieho kláštora «Svätého Ducha» zamurovanú našli starú bibliu a v nej na pergamente spísané proroctvo. Tento pergament ochraňujú včul na mestskom dome vo Wismare. Proroctvo pravdepodobne na tom pergamente spísal jedon z mníchov, ktorí roku 1701. utiekli z kláštora «Svätého Ducha». Proroctvo zneje nasledovne:

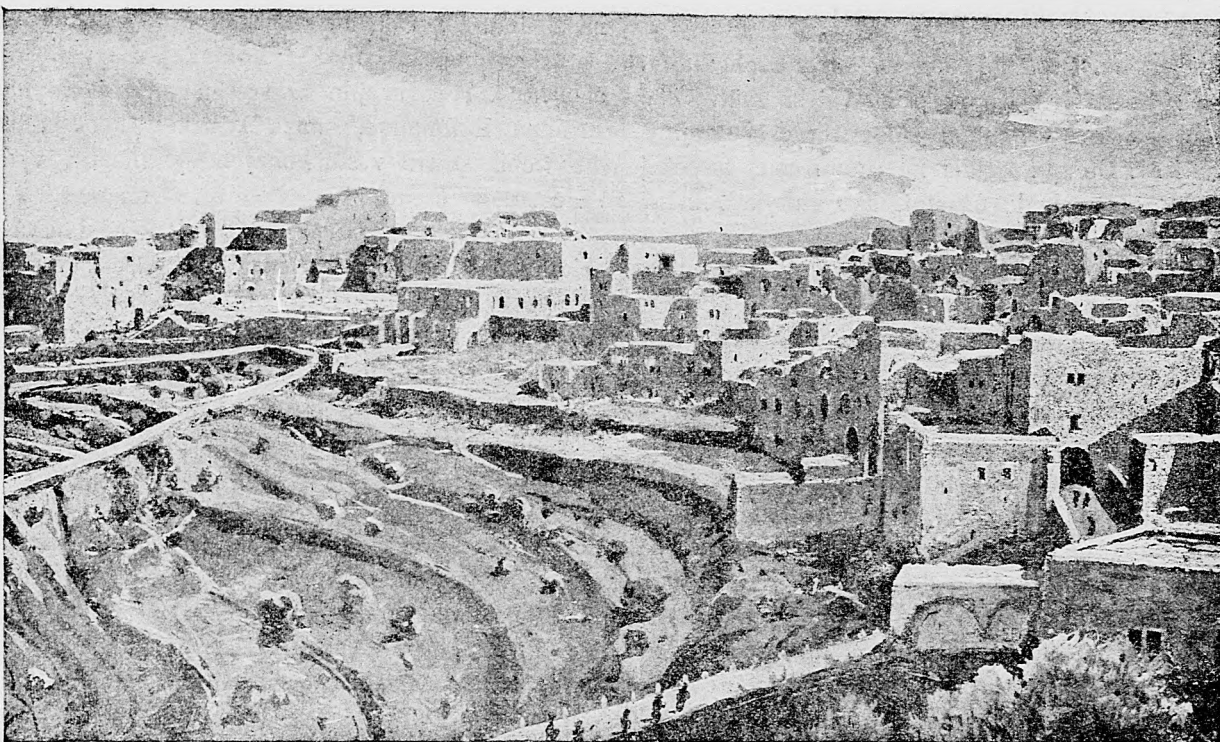
«Pane smiluj sa nad tvojím ľudom, ktorý sa vždy viacej od teba odvracia. Rúca tvoje kláštory, kynozí tvoje sväté rehole, celú moc ku sebe driape a upotrebuje ju ku tomuto cieľu. Európu v istom čase, keď pápežská stolica bude uprázdnená stihne hrozný trest Boží. Zlosť, zrada a nenávisť pobúria jednu malú hřbu. Zavraždenie jedného panovníka rozdúcha oheň. Sedem držáv povstane proti vtákovi s jednou hlavou a proti vtákovi

s dvoma hlavami. Vtáci ich krýdlami chránia svoje práva a bránia ich svojimi pazúrami. Zpomedi nich panovník, ktorý s druhej strany sadá na koňa, obklúčený bude prúdom nepriateľov. Tohoto panovníka heslom je: «S Bohom napred!» Všemohúcnosť Božia stane si ku tomuto a povedie ho od víťazstva k víťazstvu. Na Východe a na Západe budú hrozné boje, ktoré zničia mnoho ľudí. *Vozy budú jachať bez koní, ohniví šarkáni budú lietať v povetří, oheň a sirku metajúci, mestá a dediny pustošiaci.* Ľudia hľadajú na to zcela nevládni. Ľuď spatruje v tom prst Boží, Boh odvracia svoju obličajú. *Tri roky a päť mesiacov trvá tá pohroma.* Hlad, nákazlivé choroby, morová rana požiadajú mnoho ľudí. *Príde čas, keď nebudeš mať ani čo jesť, ani čo predať, chlieb*

Takto znie proroctvo neznámeho mnicha, ktoré v jednotlivých čiastkach srovnáva sa s udalosťami svetovej vojny. Či ale toto proroctvo uhádne aj čas uzavretia pokoja: na to treba nám s trpezlivosťou čakať.

Stav siatin v stolici trenčianskej.

Na zasadnutí administratívneho výboru stolice trenčianskej 11. decembra gazdovský dozorca oznámil, že v stolici následkom pomerne ľavného počasia jasenné poľné práce skončili. Pod jariny hodne zaorali, ačkoľvek nedostatok uhlia a benzínu, taktiež slabosť zápraží veľmi obťažovali túto prácu. Stav ozimných siatin vo všeobecnosti je uspokojujúci. Siatiny na roľiach malých gazdov



Jeruzalem, ktorý minule dočasne od Turkov zaujali Angličania.

poznáčia a tak ho budú deliť. Morá sa budú červeňať od ľudskej krvi. Ľudia bývajú pod morom a tam strežú na ich korisť. Ľuď sedem hviezd zamieša sa do bojov a ľuď s bradou napadne od zadku. Celý Nižný Rýn sa trasie a je v hroznom strachu, lež nespustne a potrvá až do konca časov. Krajina Západu, stane sa krajinou spustošenia a krajina na mori aj s kráľom utrpí porážku a upadne do najhlbšej biedy. Ľuď s bradou udrží sa cez dlhé časy. Každý ľuď vtiahnutý bude do verejných naruživostí a nastane vlnenie sa ľudstva. Víťaz ponáša kríž a rozhodnutie bude medzi 4 mestami so štyrmi vežami. Tam stojí kríž medzi dvoma lipami. Tam si kľakne víťaz, rozprestre ramená a chválu bude vzdávať Bohu. Vojna urobí koniec všetkým tancom a bezbožnostam a zpiatky uvedie Božský poriadok v cirkve, v štáte a v rodine. Vojna sa začne, keď sa klasie plné sohýba, najvyšší stupeň dosiahne, keď čerešne po tretie kvitnú a pokoj uzavre panovník v čase sviatkov vianočných.»

následkom zlého rozsievania rukou sú chybné. Včasné siatiny ohľadom budúcoročnej úrody budia dobré nádeje.

V stolici veľmi chýba krm a prezimovanie na najmenší počet redukovaného statku není zabezpečené. Cena lichvy v obchode a jej hodnota ohľadom upotrebenia veľmi klesla, zdravotný stav lichvy je obstojný. Veľkou otázkou je, ako bude možno skončiť jarné gazdovské práce so zvieratmi, ktoré následkom takrečeno úplného nedostatku sena a obroku veľmi schudly a oslably.

V stolici panuje núdza o mužskú gazdovskú čelad, bo mužskí nechcú vstupovať do služby, keď nemožno pre nich zadovážiť obuv.

Administratívny výbor na návrh fõišpána uzavrel, že ministra orby v prípise upozorní na veľký nedostatok sena a obroku v stolici. Výbor poprosí ministra, aby pre stolicu ešte pred zakončením rekvirovania krmu súrne vyassignoval 100 vagónov slamy a aby porobil

poriadky, žeby Stredisko pre otruby gazdom stolice trenčianskej predbežne vyassignovalo aspoň tolko otrúb, ktoré dla nariadenia majú dostať z obilia, ktoré oni odovzdali.

Vzhľadom na veľký nedostatok krmu, pre ktorý gazdovia musia predať svoje zvieratá, dr. Gyuriss navrhol v stolici nastaviť konservárne a udenárne, bo na jar akiste bude bieda o mäso. Administratívny výbor poprosí stoličný gazdovský spolok, aby mu podal návrh o zakladaní udenárni.

CHYRNÍK.

Všetkým ct. dopisovateľom, čitateľom a čitateľkám prajeme šťastlivý nový rok!

Prímluva sv. Otca Pápeža za tureckých židov.

Na prosbu židovských sväzkov prímlúval sa svätý Otec u tureckého sultána v záujme židov tureckej krajiny. Sultán uistil sv. Otca, že židia na území celej tureckej ríše takistej ochrany budú účastní, ako ktorýkoľvek iný tureckí poddaný.

Osvietený pán biskup košický dr. Aug. Fischer-Colbrie na siedmu uh. válečnú požičku značil 500.000 korún. Pokladnica náboženských základín košickej diecéze značila štvrtmilionu korún. Košická náboženská základinná pokladnica značila 200.000 korún. Osvietený pán biskup dr. Aug. Fischer-Colbrie zemplénavsárhelyského farára Ludvika Kristófa vymenoval za vicedekana nagymihály skeho dekanátskeho okresu.

Z nitrianskeho biskupstva. Alojs Augustin za administrátora vymenovaný je do Vysočán. Ako kaplani poslaní sú: dr. Šimon Galló do Máriatölgyesu a kisdvarský kaplán Ján Tiszó do Moesonoku.

Základinná pokladnica ostrihomskej arcidiecéze na siedmu uh. válečnú požičku značila 2.000.000 korún a ostrihomske arcibiskupské semeníšte značilo 60.000 korún.

Biskupi za katolíckych novinárov. Pätikostolský biskup gr. Julius Zichy na pensijný fond kat. novinárov obetoval 10.000, sedmohradský biskup gróf K. Gustáv Mailáth 5000, stolnobelohradský biskup Ottokár Prohászka 2000, rožňavský biskup Ludvik Balás 500 a najnovšie kaločský arcibiskup Arpád Váradi 10.000 korún.

Z baňskobystrickej diecéze. Ignác Klózik, farár obce Padkóca, šiel do pensie, za dočasného administrátora poslaný je na jeho miesto Julius Kaczina. Feketebalogský kaplán Ján Tvrďý a bajmócsky kaplán Jozef Dlugopolszky sú vzájomne prelození.

Prešovský gr.-kat biskup dr. Štefan Novák na siedmu uh. válečnú požičku značil 100.000 korún.

Americkí katolíci a vojna Na povzbudzovanie kardinálov Gibbonsa, Tarleya O'Connela a podporovaním 45 amerických biskupov utvoril sa na kat. universite vo Washingtone nacionálny katolícky dobročinný výbor, ktorého povolanie je, starať sa o hmotný a mravný dobrobyt čiat a o domaostalých.

Z prešovskej gr.-kat. diecéze Vojenský duchovný Eduard Smilnýak vyznačený bol s odznakom Červeného Kríža druhej triedy. Ján Sosztek, duchovný obce Nagylenkóca, bývalý americký missijný duchovný, v 62. roku svojho života a v 34. roku svojho kňazstva zomrel. — Biskup poslal novovysväteného kňaza Agusta Schudicha za administrátora do Lodomérvágasu a novovysväteného Teodora Szedláka do Kelembéru. Na faru Felsőcsernye, uprázdnenú následkom zařakovania, za duchovného vymenoval biskup Emila Zsedényiho, duchovné obce Kisberezsnye. Za katechéta prešovských štát. a mestských škôl vymenovaný je skončený bohoslovec Julius Lengyel, za katechéta prešovských dievčenských škôl mníšiek vymenovaný je ale katechéta-kaplán Emil Szuchy.

Náboženská pokladnica nitrianskej kapituly na siedmu uh. válečnú požičku značila 25.000 korún.

Nový čestný opát v košickej diecézi. Jeho veličenstvo král so svojim uzavretím datovaným na bojišti Arnolda Hoffmanna, kňaza košickej diecéze, ktorý tri desaťročia strávil v službe výchovy kňazov, vymenoval za čestného opáta.

Za katolícku tlač. V spišskej diecézi prvá čiastka sbierky tlačovej nedele činí 2595 korún, v rožňavskej diecézi 2721 korún. Tieto obnosy odoslali spolku katolíckej tlače. V rožňavskej diecézi druhú čiastku sbierky (1360 kor.) podržali pre diecézanskú tlač.

Veľkobobrovský (Liptov) farár Bartolomej Szmisár na siedmu uhorskú válečnú požičku z kostolných základín značil 6600 a zo svojho 5000 korún. Doterajšie jeho značenia na vál. požičky obnášajú 63.200 korún.

Postúpenie poľného duchovného. Dr. Áron Lupsa, gr.-kat. poľný duchovný 85. peš. pluku, povýšený je za hlavného poľného duchovného.

Polmilion na internát prešporskej university. Minister náboženstva a výučby upovedomil rektora prešporskej university, že na ciele internátu university do štátneho rozpočtu vložia 500.000 korún.

Na vianočné dary pre vojakov na bojišti. Harhovský gróf Vidor Csáky k obdareniu vojakov 9. honv. peš. pluku obetoval 300 kor., a istý spišsko-novoveský oobrodinec 100 kor., ten posledný aj pre bojovníkov 67. peš. pluku obetoval 100 a k vianočnému obdareniu vojakov iglovskej rezervnej nemocnice 50 korún.

Ministerske uznanie katol učiteľovi. Spišsko-novoveskému kat. učiteľovi Janovi Lesznickému, ktorý sa utiahol na stály odpočimok, minister náboženstva a výučby vyslovil svoje uznanie za jeho dlhoročné zdarné účinkovanie.

Smrť. Z Nitry oznamujú: Piarista-kňaz Št. Frank, bývalý direktor nitrianskeho r.-kat. hl. gymnásia a predstavený nitrianskeho kláštora Piaristov, po dlhom trápení zomrel v 48. roku života svojho.

V talianskom zajatí. Ladislav Köhler zo Spišského podhradia a Jozef Szehula z Letanoviec, obidvaja zástavníci 3. honv. peš. pluku, z Manzana pisali, že sa 27. sept. na Monte Sant Gabrielu do talianskeho zajatia dostali.

Novšie značenia na 7. uh. válečnú požičku v Richvalde (Spiš). Ján Hutník 2000, Ján Čensčák 1000, Ondrej Smolen 1000, Maria Smolen ml. 300 a Ondrejova Kromka z Hafky 300 korún. Do 10. decembra farnosť značila 7900 korún. Na vianočné dary pre vojakov na bojišti sossbieralo sa 58 korún.

Cirkevné značenia na 7. uh. válečnú požičku v Sp Magure. Relovský farár Roman Lukács z kostolných peňazí značil 8800 a zo svojho 3000 kor., veľkofrankovský farár Štefan Dudaskó z kostolných peňazí značil 2000 a zo svojho tiež 2000 kor., kacvinský farár Ján Pataky z kostolných peňazí značil 3300 a zo svojho 500 kor., fridmanská kostolná kassa značila 1600 kor., jurgovský farár Anton Kubaszák značil 3000 a mafašovský farár Michal Majercsák 300 korún.

Veľký oheň v Spišskej Magure Vo Falštine 30. novembra na poludnie, keď všetka čela obedovala, vypukol v maštali oheň, ktorý ohromnú škodu spôsobil majiteľke falštinského pántva barónke-vdove Karolovej Junginfeld. V ohni zahynulo 57 kusov rožného statku a 30 ošipaných. Ďalej zničil oheň 300 metr. centov slamy, 200 metr. centov sena dateliny, 5 vagónov vmláteného zbožia a všetky hospodárske stroje. Škoda činí vyše 2,000.000 kor. a následkom poistenia navráti sa len asi 30.000 korún.

Nový zotavujúci domov vo Vysokých Tatrách Košické honvédske okresné veliteľstvo v Matliaroch (Matlárháza) v baraku, vystavený pre honvédske skiové naukobeň, zariadi zotavujúci domov pre 200 vojakov chorých na pľúca.

Výsledok upisovania 7. uh. válečnej požičky vo Spiši do 1. decembra. V Spišskej Úvernej Banke a Ústrednej Sporiteľni v Levoči 2,104.550 kor. V spišskonošovesskom sporiteľnom a úverkovom ústave v Novej Vsi 1,500.3000 korún. V Sporiteľni Spišských 16 miest v Novej Vsi 706.600 korún V Sporiteľni v Kézmarku 732.550 kor. V Spiš. Sporiteľni v Levoči 500.100 kor. V Popradsko-felkanskej Sporiteľni 326i500 kor. V Banke vo Felkej 323.300 kor. V Sporiteľni päť hornovidielckých miest v Spiš. Sobote 283.950 kor. V Sporiteľni v Spišskom Podhradí 514.000 kor. V Sporiteľni v Podolinici 83.000 kor. V Sporiteľni v Spiš. Belej 201.200 korún. V Sporiteľni v Spiš. St. Vsi 172.000 kor. V Sporiteľni spišských 7 banických miest v Gelnici 250.000 korún. V starolubovensko-podolinsko-gňazďanskej Sporiteľni v Starej Lubovni 150,3000 kor. V Eud. Banke v Starej Lubovni 40.000 korún.

Zaujímavý konvertita v Amerike. Luteránsky pastor Fridrich Schuchard, potomok veľkého reformátora Filipa Melanchtona, minule navrátil sa do cirkvi katolíckej, spolu s ním i jeho manželka a päť jeho detí delily sa tiež v blaženosti otca a podobne boli prijatí do lona cirkvi katolíckej. Na každý pád je to zaujímavé stretnutie sa vecí, že vtedy, keď protestantizmus 400 ročné jubileum svojho jestvovania slávi, potomok jedného hlavného reformátora a tiež luteránsky pastor navráti sa do cirkvi.

Podolinsko-orlovská železnica. Minister obchodu budapeštianskemu advokátovi dr. Aladárovi Szelényimu, aj ako zástupcovi dedičov nebohého dr. Karola Csákyho, na jeden rok predĺžil dovolenie na vystavenie železnice z Podolinca do Orlova dotknutím Gňazd, St. Lubovne a Lubovenských kúpeľov.

Spustošenie ortodoxnej katedrály v Moskve. Počas ruských revolucionárnych bojov celkom bola spustošená ortodoxná (pravoslávna) katedrála v Moskve, ako aj iný kostol.

Vyzvanie k predplateniu.

S rokom 1918. «Krestan» nastupuje XXV. ročník svojho jestvovania a nepretrzených bojov za práva katolíckej Cirkvi a ľudu kresťanského. I v terajších prefažkých časoch válečných, skalopevne držiac sa zásad kresťanskej ľudovej strany, neohrozene bojuje za Cirkev, Kráľa a Vlasť. Pri tom vždy uprimne cíti s utrápeným ľudom. Čitateľov svojich v každom čísle poučuje o všetkom, čo sa na bojištách vo svete robí a čo nielen v politickom, lež aj v hospodárskom ohľade potrebné je vedieť pospolitému ľudu. «Krestan» bol, je a ostane vždy opravdivým, uprimným priateľom kresťanského ľudu slovenského. Ako taký, nemá by chýbať v žiadnom kresťanskom dome. Každá kresťanská rodina má si za svoju povinnú úlohu pokladať, objednať, predplatiť, čítať a medzi známymi rozširovať «Krestana».

Keď všetkých priateľov našich o rozširovanie «Krestana» prosíme, tých ct. čitateľov, ktorí nám dlhujú, s týmto dôrazne vyzývame, aby nám svoj dlh bezodkladne vyplatili. — V týchto tvrdých časoch, kde tlačivo a robotné sily nesmierne zdražely, nikto nemôže od nás žiadať, aby sme mu náš časopis darmo posielali.

Vydavateľstvo.

BROKY

z mäkkej ocele 6, 8 a 10 čísla celkom okružlé úplne na radujú olovené broky kilogramm	7 K
Retázové ná o.e celkom hotové I kvality, cal: 16, 25, 100 kusov	130 „
Retázové kapsle malé 100 kusov	34 „
Retázové kapsle veľké 100 kusov	14 „
Retázové kapsle veľké 100 kusov	16 „
Retázové kapsle veľké 100 kusov	14 „
Retázové kapsle veľké 100 kusov	2 „

Zaslať s požičkou dobierkou

V. Bata a Syn obvod, Magyarkanizsa, stol. Bács.

Prosíme o dopisovanie v maďarskej alebo dľa možnosti v nemeckej reči.



**Svrabľavosť,
Potenie,
Slniečny úpaľ,
Šupanie kože,
Svrab a hostec,
Neduhy kože, rany,
Opuchliny a staré rany**

istotne lieči zákonom chránený prostriedok. **Borovičková masť.** Nešpiní a je zcela bez zápachu. Malý teglik 3 koruny, veľký teglik 5 korún, rodinný teglik 9 korún k tomu patriaceho borovčkového mydla cena 5 K. Adresa objednávok

Alexander Gerő, lekárnik Nagyköros 40.

**Dobré nástroje k holeniu
a strihaníu vlasov.**



1a. Britvy zo striebornej ocele K 4, 5, 6. Zabezpečujúce nástroje ky holeniu niklované K 4, 5. «Perlekt» znám k so 6 ožmi K 16, 22. Dvojitého rezu náhradné nože tucet po kor. 5, 6. 1a. nástroj k strihaniu vlasov K 12, 15. Zámerna povolená alebo návrat peňazí. Zasielame s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlaní peňazí.

Zasiela cis. a kral. dvorný zásielca **Hanns Konrad** vývozný a tovar zasielajúci dom Brüx číslo 1547 (Čechy) Hlavný cenník zdarma a franko.

**Válečné náručné
hodinky**

presne regulované a
vyprobované



Niklové alebo oceľové K 25, 30. S rádium svietiacim číselníkom K 30, 35, 40. Strieborné náručné hodinky K 50, 60. 14 kar. zlaté náručné hodinky K 130, 160. 3 rokov záruka na písme. Zasielanie s poštovou dobierkou Zámerna povolená alebo návrat peňazí.

Prvá dielňa na hodiny **Hanns Konrad** cis. a kral. dvorný zásielca Brüx číslo 1546 (Čechy). Hlavný cenník zdarma a franko.

**Retaze pre
rožnú licvnu**

Stredného vyhotovenia 9 kor. Ohlávkové retiazky pol pevného vyhotovenia 4.50 kor. Trovy zaslania a zaobalenia obťažujú objednávateľa. Objednať možno s vopred doposlaním obnosu alebo s poštovou dobierkou.

Móric Lendvay, vývozný dom. Budapešť, VII., Kertész-utca 43.



**Oznamy prijíma
administracia**

„Krestan“

BUDAPEST,

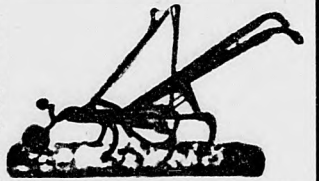
Szentkirályi-utca 28.



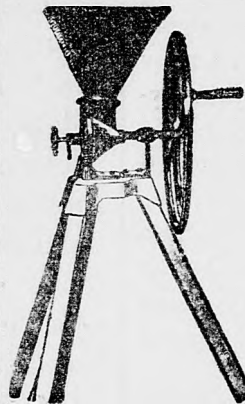
Najlacnejší a najlepši prameň Jozef Marosi a Syn Esztergom 15.



strojov a železného tovaru veľký obchodný dom. Zo skladu zasiela zvláštnej jakosti oceľový pluh za 180.—, dvojitý pluh za 325. K, Juno americkú koňskú motyku za 200.— K (prevádza 5 ľudí robotu) Železnú bránu za 100.— K. Veľký obrázkový cenník na žiadosť posielame zdarma.



NAJDOKONÁLEJŠÍ MLYNEK!



Ktorým bár aj dieťa, pripraveným na ňom strojom, každého druhu o ilie somleť môže na kašu a v akejkoľvek fajnosti. Obrovskej schopnosti roboty. **Bezodkladne k lifrovaniu. Cena K. 150.**

Tenistý stroj k prípraveniu na stôl alebo postavec bez nôh K 120, menší k domácejmu upotrebeniu K 80. Objednania prosíme na poštovej poukázke a zaslať treba aj 10.— K závdavok.

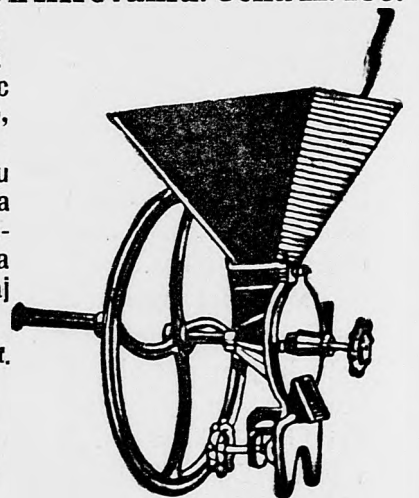
K odporúčaniu mlynky bezodkladne objednať.

Výlučná adresa objednávania:

PAVEL SOHR

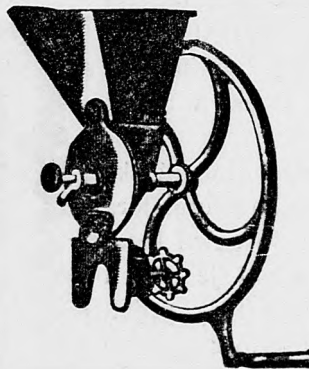
Somogyzil 35.

fabričný sklad oceľového tovaru.



Železničnú stanicu objednávateľa treba udať.

Šrotujúci stroj.



V hospodárstve nevyhnutne potrebný, šrotuje od najhrubšieho do najmenšieho, poneváč stroj najdokonalejší možno regulovať. Lahkej práceschopnosti a hnatia, bo na ňom i dieťa šrotovať môže. Cena s obalením a zárukou 90 korún, s prípravou na nohy 150 korún.

**Tieto stroje zhotovuje a
zasiela**

Imrich Tóth, Jászalsószentgyörgy.

Pri objednaní prosím zreteľne udať adresu a železničnú stanicu.